

גליון

מעדני אשר

יז"ל ע"י מכון מעדני אשר

פרשת דברים תשעת הימים וט' באב תש"פ

גליון תת"י (שנה י"ז)

האם כשעושים סיום מסכתא בתשעת הימים

יש איסור לנשים לאכול בשר ולשתות יין?

כתב הרמ"א סימן תקנ"א ס"י שבסיום מסכת בתשעת הימים מותר לאכול בשר, ובענין ילד שעושה סיום מסכתא האם מותר לגדולים לאכול עיין מה שהארנו בה במעדני פרשת דברים שנת תשע"ג.

איכא כמה טעמים מדוע יש ענין לעשות סיומים בימים אלו:

- א. ע"פ מה שכתב בספר דברי אמת להחזקה מלובלין זצ"ל ליקוטים איכה טעם על מה דאיתא בשו"ע בסעודת ברית קודם תשעה באב אין רשאי להיות רק מנין, ובסיום אין לדקדק כלל, והטעם הדבר כי התורה הוא התיקון על החרבן דהחורבן היה על עזבם את תורתך, והגאולה תהיה ע"י התורה, כמו שפירשו רז"ל וכו' על כן בסיום קודם תשעה באב מותר להיות כמה שירצו, ואפשר משום טעם הנ"ל היה ענין לעשות סיומים כדי לתקן את עון ביטול תורה.
- ב. משום שבית המקדש נחרב משום שנאת חינום ובסיום מסכתא עבידנא יומא טבא לרבנן ושמחין זה עם זה והוא היפך שנאת חינום ותיקון לזה, כך כתב בחדושי הר"ם.
- ג. כי חובה ומצוה עלינו לעשות פועל דמיוני על לעתיד שימים אלו יתהפכו לששון ושמחה, כך כתב בספר שלחן מלכים ששמע מבעל קדושת יום טוב מסיגעט.

יש לחקור אשה שמשנתפת במעמד של הסיום מסכתא האם מותר לה לאכול בשר או לשתות יין או דילמא אסור לה כיון דלא קשורה למצוות תלמוד תורה.

הנה בחיי אדם חלק ב' ג' כלל קל"ג סעיף ט"ז כתב נשים השייכות לסעודה במקום שדרך לזמן לסעודה, גם כן מותר. ונראה לי דאשת בעל הסעודה מותרת אף בסיום מסכתא, וכן בניו.

וכן פסק במשנה ברורה סימן תקנ"א ס"ק ע"ה דאשת הבעל סעודה מותרת אף בסיום מסכתא וכן בניו.

ובשו"ת שבט הלוי חלק ו' סימן ע"ב כתב בענין הסיום בתשעת הימים לאכול בשר גם הנשים וילדים בסביבה אין דעתי נוחה להקל ביותר כי כמדומני מזלזלים במנהג קדום זה, וחשש חולשה ופקו"נ אין כאן כי אפשר ובריא להיות נזון גם במאכלים אינם בשרים, ולמה לנו להקל במה שאין צורך, ואם יש צורך באמת גם בלא"ה אפשר להקל.

מעדני אשר: אפשר באשתו של בעל הסיום גם בשבט הלוי מסכים להקל, ורק בנשים בסביבה נוטה להחמיר.

חולה הצריך לאכול בתשעה באב ואם יאכל בשר יצטרך לאכול פחות

האם עדיף שיאכל בשר?

הנה בשו"ת **חתם סופר** סימן קנ"ז כתב שחולה הצריך לאכול כותבת בתשעה באב, אסור לו לאכול עוד כותבת אם אין צריך לזה.

וכן בשו"ת מהרי"ל דסקין בקו"א ס"ק ע"ה כתב שבכל התעניות דתלוי אם רצו הציבור אין דין תענית כלל בחולה, אבל בת"ב חל גם על חולה ולא הותר לו אלא כדי צורך.

ובשו"ת תשובות והנהגות כרך ב' סימן רס"א כתב ממרן הגאב"ד דבריסק זצ"ל שמעתי שבת"ב לא צריך אומד ולא תיקנו תענית כלל למי שצריך אומד אף שאין בו סכנה, שאין צריך לילך לרופא לאמוד, כיון שהוא במחלה מסוכנת, שחז"ל לא חייבוהו כלל בחיובי צום בת"ב, ואני זוכר כשהלכתי פעם עם מרן זצ"ל, ובטילו כמה ימים לפני ת"ב נפגשנו ועברנו על פני יהודי שסובל ממחלת סוכר, וזקוק לזריקות אינסולין, ומרן זצ"ל חזר לאחוריו ומיהר לקראתו להגיד לו "ת"ב מתקרב ולא תצום כלל, שעליך לא גזרו חז"ל.

יש לחקור חולה הצריך לאכול בתשעה באב ואם יאכל לחם יצטרך לאכול חמש כותבות במשך היום, ואם יאכל בשר יספיקו לו ג' כותבות, האם יאכל בשר ועל ידי כך יסתפק באכילות מועטות של ג' כותבות, השאלה לפי שיטת החתם סופר.

הנה **בחשו"ק חמד** יומא ע"ג ע"מ ב' נסתפק בשאלה הנ"ל וכתב דלפי מה שכתב בחידושי הגרי"ז על הרמב"ם הלכות תעניות דאיסור אכילת בשר מעיקר הדין הוא רק בסעודה המפסקת, כיון שאז חשוב כמותו מוטל לפניו, אבל בתשעה באב בעצמו לא חשיב כמותו מוטל לפניו, ומותר מעיקר הדין לאכול בשר ולשתות יין, לפי זה בודאי שיאכל בשר ג' כותבות, ואל יאכל חמש כותבות לחם.

אבל מו"ח הגרי"ש אלישיב זצוק"ל קובץ תשובות סימן נ"ז כתב שאיתא באור זרוע סימן תט"ו שאף בתשעה באב, דומה למתו מוטל לפניו, ואסור באכילת בשר מדינא, א"כ לפי הנ"ל יש להסתפק מה עדיף.

ומביא מגיטו מרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א שנוטה לאסור לאכול בשר אפילו שע"י כך יצטרך לאכול יותר לחם.

וכן פסק לי הגאון המפורסם רבי שמאי גראס שליט"א שעדיף שהחולה יאכל לחם ולא בשר אף באופן שיצטרך לאכול יותר מהלחם.

וכן פסק לי הגאון רבי אברהם שרגא שטגליץ שליט"א רב קהילת צאנז ביתר עלית דעדיף שיאכל לחם אפילו שיאכל יותר.

וכותב בחשו"ק חמד דגם אם נאמר כך, עדיין יש להסתפק באופן שיספיק לו חצי ככותבת בשר ואם יאכל לחם יצטרך לאכול ככותבת שלימה, והרי מבואר בביאור הלכה סימן תקנ"ד ס"ו ד"ה דבמקום ששיעור אכילה בתשעה באב גם ככותבת הגסה כמו ביום הכיפורים, ואולי בכה"ג ראוי לאכול בשר, כי האוכל פחות מכותבת עדיין שם מתענה עליו, כמבואר בשו"ע סימן תקס"ח ס"א.

כי גדול כים שברך מי ירפא לך

מערכת מעדני אשר

מבכה מרה את פטירתו בטרם עת של ידיד המערכת שעמד לימין המערכת במשך כל השנים המיוחד באנשים מגדולי העסקנים בהשכנת שלום בין איש לאשתו ובין איש לרעהו איש החסד והמעש שלוחא דרבנן הרב החסיד **משה יוסף בן הרב שלום ז"ל אוברלנדר** נלב"ע כ"ו תמוז האי' שתא ת.נ.צ.ב.ה.

ובעת הזאת נשגר כוס תנחומים לבנו ולחנתניו היקרים ולאשתו שעמדה לימינו בכל שלוחות הקודש והא רעוא שבזכות מעשיי הכבירים תנחמו בנחמת ציון וירושלים ואך ששון ושמחה ישמע באהליכם

גליון זה נודב ע"י ידידנו הנדיב הנכבד הרב **אלתר יצחק אייזיק ראב"ן** שליט"א ליקאוד בעל מהדורות מעדני אשר מעדני אשר לפי פרושת חלק ד' - מעדני אשר מתן תורה לעילוי נשמת כ"ק האדמו"רים מבאבוב זצוק"ל הרה"ק רבינו **שלמה בן הרה"ק בן ציון זצוק"ל** לרגל יומא דהילולא החל ראש חדש אב ת.נ.צ.ב.ה. ולעילוי נשמת הרה"ק רבי **בן ציון בן הרה"ק שלמה הי"ד** נעק"ה"ש ד' מנחם אב תש"א ת.נ.צ.ב.ה.

יהא רעוא שזכותם הגדולה תגן עליו להתברך בשפע חיים וכל מילי דמיטב ונחת מכל יוצאי חלציו

האם יש איסור להניח תינוק בתוך חיקו בתשעה באב?

הנה בתשובות והנהגות כח ב' סימן רנ"א הסתפק האם מותר להניח תינוק בתוך חיקו בתשעה באב ע"פ מה דאיתא בגמ' מ"ק כ"ו "אבל לא יניח תינוק בתוך חיקו מפני שמביאו לידי שחוק ויתגנה על הבריות", וכיון שכל איסורי אבלות ישנם בתשעה באב פשיטא שאסור, ובפרט איסור זה שסודו שמביא לידי שחוק בודאי אסור בתשעה באב, ואין לשחק עם תינוק בתשעה באב.

וכותב ומיהו מעולם לא הבנתי דברי הגמרא, שמפרש שאסור שחוק מפני שיתגנה על הבריות, והלוא האיסור בעצם השחוק לאבל, ואפילו בכל שמחה אסור, ואם כן מהו הא דאמר לטעם האיסור שהוא מפני שיתגנה על הבריות, והלוא פשיטא שאפילו אין בריות שמה גם כן אסור, והרמב"ם פ"ה דאבל הלכה כ' כתב אסור להרבות דברים ולשחוק וכו' ולא יאחז תינוק בידו שלא יביאנו לידי שחוק, ובשו"ע ר"ס שצ"א כתב אבל אסור בשמחה לפיכך לא יקח תינוק בחיקו כל שבעה שמה יביאנו לידי שחוק, ומשמע שהאיסור מצד עצמו שלא יביאנו לשחוק, אבל ברי"ף ורא"ש וטור סימן שצ"א הביאו הטעם שלא יתגנה, וצ"ע שזה אינו טעם כלל, ומצאתי ב"תוספת ברכה" פרשת כי תצא כ"ב מ' שנגע בהתמיה ומסיים שצריך נגר ליישבם.

ואנא לא נגר ולא בר נגר, אבל נראה לפרש הדברים כפשוטם, שלהניח ילד בתוך חיקו, ואף אם משחק עמו, מצד עצמו לא נראה פגיעה באבילות, רק משוחח עמם בזה בדרכם, אבל הבריות מסתכלים על אבל שמתעסק באבילותו בזה השחוק כגנאי, ולכן אסרו הדבר באבל, ואף אם היום לא מתאבלים כראוי, ולא נראה לאחרים בזה פגיעה באבילות, מ"מ כבר אסרוהו חז"ל מטעם זה, וממילא זהו מאיסורי אבילות ונאסר גם בת"ב וצריך לזהר בכך, והפוסקים בת"ב סתמו שאסור כאבל, ונכלל בתוכו איסור זה וזה ברור.

חולה שאכל בתשעה באב האם מותר לו לעלות לתורה?

יש לחקור חולה שאכל בתשעה באב האם מותר לו לעלות לתורה או דילמא אינו יכול לעלות לתורה.

הנה בשו"ת חתם סופר אורח חיים סימן קנ"ו כתב ביום תשעה באב שנת תקע"א החליתי והוצרתי לשתות בעו"ה והרהרתי בדעתי אם ישאלוני התלמידים המתפללים בבהמ"ד שבביתי האם יקראוני להעלות אותי לס"ת למנחה בקריאת ויחל מה אישב להם.

ונראה לי פשוט דיכולתי לעלות לתורה לקרות ויחל כמו שאר כל אדם, הדנה דין זה דמי שאינו מתענה לא יעלה לתורה לא נמצא מפורש בשום מקום, ואדרבא מסבא נותן הדעת שיכול כל אדם לעלות ולקרות ולברך על חיוב הצבור.

ואפילו לשיטות הפוסקים שמי שאינו מתענה תענית ב' וה' אינו עולה לויחל משום דאין אצלו יום תענית ומאי שיכות דקריאת ויחל לדידיה, וכל שאינו מחוייב בדבר התענית אינו מוציא רבים ידי חובתן משא"כ בתשעה באב אית ביה תרתי למעליותא.

הראשון { וכי החולה אינו מחוייב בדבר התענית ואינו מתענה בו, והלא לא הותר לו אלא כדי צרכו וחיותו ואם די לו בשתיה לא יאכל, ואם די לו באכילה פעם אחת לא יאכל ב' פעמים, ולא יותר ממה שצריך, וגם שארי עינוים אם אינו צריך לנעול ולרחוץ ולסוך אסור לו לעשות א' מאלה, נמצא שהוא מן המתענים ומהמחוייבים בדבר, הא חדא.

השני { אפילו הותר בכל הנ"ל, מ"מ ט' באב יום הוא שנתחייב בקריאת התורה שחרית ומנחה אפילו מי שאינו מתענה בו לא יצא מכלל חיוב הנ"ל, ויומא קא גרים, הגע עצמך מי שמתענה תענית חלום בשבת וי"ט וכי לא יקרא בתורה או לא ינהוג בכל דיני שבת וי"ט כי יומא גרים ולא תליא בשמחת אכילה ושתיה, והכי נמי ט"ב יום מועד דפורענות הוא ואפילו אינו מתענה בו מ"מ מחוייב בקריאת היום.

ומסיק: לפי טעם זה האחרון, לא מבעיא שיכול לעלות לתורה לקרות במנין עשרה המתענים, אלא אפילו צבור שאינם מתענים כלל כגון שכולם קצירי ומריעי או בעלי ברית בט"ב שנדחה מ"מ קורין ויחל במנחה דיום הוא שנתחייב בקריאה, מ"מ להלכה אני אומר ולמעשה צריך מיתון קצת, אבל זה נ"ל ברור להלכה ולמעשה שהחולה שאכל בתשעה באב יכול לעלות לתורה אפילו במנחה, בלי שום פקפוק לפע"ד, והרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם הוא יחלימני ויחיני וינחמני בנחמת ציון כתבתי זאת והצעת לי לפני מופלגי תורה ובעלי הוראה והסכימו עמי לדינא.

מדוע עיקר מה שקונן ירמיה הנביא על הדברים החיצונים?

ולא על קדושת ירושלים שנתחללה?

הנה במגילת איכה קונן ירמיה "איכה ישבה בדד העיר רבתי עם היתה כאלמנה רבתי בגוים שרתי במדינות היתה למס בכו תבכה בלילה".

ובישמח משה פרשת מסעי בקטע הראשון מקשה: דקשה דלא הזכיר המקונן רק הטפל מדברים הנוגעים אל שמחת העולם הכלה, ומניח העיקר קדושת ירושלים איך נתחלל ואיך גברה הטומאה, וזה נאמר רק ברמז.

ומתריץ: דכוונת המקונן היה שאם אירע שישיבה בדד לאיזה עיר הוויא בכיה, מכל שכן תבכה שיש לך לבכות, כי זה הוא דבר קל לנגד מה שידעת.

והרה"ק רבי אברהם גאלאנטי בספרו קול בוכים מפרש שם את כל מגילת איכה איך שמורה על ענינים רוחניים, על חורבן ירושלים של מעלה, ועל שהושפל כח הקדושה בשמים ממעל, ולא על שלפני כן היה צדקיהו מלך ואח"כ אבדה המלוכה וכדומה שזה מתאים לפחותים ביותר, שהם זקוקים למלוכה משלהם ויוכלו להיות ככל הגוים, אבל לא כאלה חלק יעקב חלילה, אלא אנו מקוננים שהיינו "רבתי בגוים" "רבתי בדעות" כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים ישע"י ב' ג' ואין תורה כתורת ארץ ישראל ב"ר ט"ז ד' והיה לנו נביאים וכהנים ויכלו לעבוד את השי"ת בבית המקדש, והשכינה היתה שורה בציון, ומעת שנסתלקה שכינה מישראל מתגברת הטומאה לא עלינו ועל דא ודאי קבכינן.

ומרן הדברי יציב בשפע חיים פרשת מטות מסעי מביא את דבריהם וכותב דלפי זה אפשר לפרש באופן נפלא את מאמר הגמ' בבא קמא נ"ט ע"מ ב' באלעזר זעירא דהוה סיים מסאני אוכמי וקאי בשוקא דנהרדעא, אשכחוהו דבי ריש גלותא, וא"ל מאי שנא הני מסאני, אמר להו, דקא מאבילנא אירושלים, אמרו ליה, את חשיבת לאיתאבולי אירושלים, סבור יהרא הוה, אתויה וחבשוה וכו' ולכאורה קשה למה צריך שיהא גברא רבא כדי שיותר לו להתאבל על ירושלים, ולפי הנ"ל אתי שפיר שאדם פשוט מתאבל על הבית שנשרף והאבנים חרוכות, ולא זהו עיקר הצער שיהודי צריך להתאבל על חורבן בית המקדש, אלא יש לנו להתאונן על הקדושה שחסרה לנו ועל כח התורה שאבדנו.

איך יכול להיות שעיקר החרבן הבית היה בשביל חילול שבת?

הרי היה בה הרבה עבירות חמורות?

איתא בגמ' שבת ק"ט עמוד ב' אמר אביי לא חרבה ירושלים אלא בשביל שחללו בה את השבת, שנאמר ומשבתותי העלימו עיניהם ואחל בתוכם.

ובמהרש"א שם בחידושי אגדות כתב דבר נורא: רוב עונות שהיה בימי חורבן וכמעט כולם הם בדור הזה בעו"ה, איסורי שבת מעט מזמער שנזוהרים בהם ורבים שאינן יודעין באיסורן וראוי בכל קהלה להודיע ברבים לדרוש להן ולהודיע איסורן.

יש להקשות: הרי הם עברו על ג' העבירות החמורות, ואיך יכול להיות, שאם שמרו את השבת לא היה הקב"ה מחריב את בית המקדש, וכן היה גם עוד מלא עוונות כמו שמבואר בגמ' שם, א"כ מדוע אם היה שומרים את השבת זה לא היה נחרב, כך מקשה חפץ ה' מסכת שבת דף קט עמוד ב' לבעל האור החיים הקדוש, וכן בערבי נחל דברים שבת שובה דרוש ב'.

איכא כמה תרוצים:

א. אילו היו משמרין את השבת הגם דהוה כל הנהו עבירות בידם היו ניצולין כיון דשקול שבת כנגד כל התורה הגם שביטלו כל התורה כולה הרי הם כשקולין

ולא היו יוצאים מחזקתם ירושלם, כך תירץ בחפץ ה' מסכת שבת דף קט עמוד ב' לבעל האור החיים הקדוש, וכן מבאר שם תירוצו לכל מאן דאמר שאמר סיבה מיוחדת שעל זה חרבה הבית מדוע עוון אחר לא היה גורם ע"ש דברים נפלאים.

ב. ע"פ מה דאמרו רז"ל שבת פ"ח א' ויתיצבו בתחתית ההר מכאן שכפה עליהם ההר כגיגית ואמר אם אתם מקבלין את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, אמר רב אחא בר יעקב מוכאן מודעא רבא לאורייתא, אמר רבא אעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשוורוש, והקשה הרשב"א ז"ל גלות הראשון שהיה קודם אחשוורוש מאי טעמא נענשו. ונאמרו הרבה תירוצים, ויתכן לומר דרז"ל באו לתרץ קושיא זו, ולכן אמרו שבת ק"ט ב' לא חרבה ירושלים אלא על שחללו בה את השבת, דאע"ג שהיה שם עבודת גילולים גילוי עריות ושפיכות דמים, אפילו הכי לא היו נענשים מחמת המודעא כקושית הרשב"א, משא"כ חילול שבת דקימ"ל סנהדרין נ"ו ב' שבת במרה נצטוו, ושם קבלו מעצמם בלי שום אונס, כך תירץ בערבי נחל דברים שבת שובה דרוש ב'.

ג. ע"פ מה דאמרין בגמ' שבת ק"ח עמוד ב' אמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו, אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש - מוחלין לו, שנאמר אשרי אנוש יעשה זאת וגו' מחללו, אל תקרי מחללו אלא מחול לו, א"כ אילו היה שומרים את השבת לא היה מגיע החורבן דהשבת מכפרת על הכל, אבל בגלל שחיללו בה את השבת הגיע החורבן, כך תירץ החתם סופר שבת ק"ח ע"ב.

מערכת

"קול המעדנים"

ניתן לשמוע שיעורי המעדני אשר בהלכה ואגדה שנאמרו בקהלות הקודש בארץ ובחול

במספר 079-5702714

וכן קול הלשון ישיר 073-2951280

ישיבת תורה משה בני ברק שיחה במשך פעתיים ועשרים דקות בענין "איך אפשר להרגיש מתיקות ועריבות התורה"

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן

משיב כהלכה שינון וידיעת ההלכה - הלכות שבת
כל השאלות הם משרוע ומשנה ברורה

על הפרשה~

א] חידה. הואיל משה באר את התורה, כמה ימים משה רבינו ביאר את התורה?

ב] חידה. היכן מביא המג"א רש"י בפרשתינו?

ג] חידה. מי לימד תורה כשהיה אבל ואיך היה מותר לו?

ד] חידה. האם במן היה אפשר לטעום טעם של יין והיכן זה רמוז?

ה] חידה. היכן רמוז בפרשה ש'פת עכו"ם' אסור?

בעניני ת"ב

ו] חידה. היכי תמצוי שאומרים נחם בכל התפילות?

ז] חידה. האם בט' באב יש דין תוספת על היום כמו ביוהכ"פ?

ח] חידה. האם מותר לגעת סתם באוכל בצום ט' באב ובשאר צומות.

ט] חידה. מה המקור לאמרה 'צרת רבים חצי נחמה'?

י] צ"ע. האם בדברים המותרים ללמוד בט"ב מותר ללמוד רק בבקיאות או גם בעיון.

יא] חידה. מי מהראשונים כתב לגבי ט"ב שיהיה שני תחיית המתים, ויהיה תחיית המתים מיוחדת לאלו שהתאבלו על החורבן?

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [גברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח תשובות מוקלד במייל כי כך זה יכנס בעזה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ה אלול

האם מותר לומר מזל טוב או בוקר טוב בתשעה באב?

קימ"ל בש"ע סימן תקנ"ד ס"כ דבתשעה באב אסור שאילת שלום דאסור.

יש לחקור האם לומר מזל טוב או בוקר טוב הויא בכלל שאילת שלום ואסור או דילמא מותר דלא הויא בכלל איסור שאילת שלום.

הנה בהליכות שלמה הלכות תשעה באב פרק ט"ו ס"ק ח' בהערות איתא דמברכים ברכת מזל טוב בתשעה באב לבעלי שמחות, וכן נהג הגאון רבי שלמה זלמן אוירבעך זצ"ל בתשעה באב לאחל ברכת מזל טוב, וכן לאבל בתוך השבעה.

וכן בשו"ת להורות נתן חלק ב' סימן ל"ז נשאל האם מותר לומר מזל טוב בתשעה באב האם ליכא בזה משום שאילת שלום דאסור כמו שמבואר בש"ע סימן תקנ"ד ס"כ ובס' גשר החיים פרק כ"א ז' אות ז' כתב דבאבל ר"ל מותר לברך מזל טוב.

וענה לו הלהורות נתן: דיש להביא סמוכין לזה ממה שכתב הגאון מבוטשאטש ז"ל בעזר מקודש אה"ע"ז סימן כ"א ס"ו דאע"ג דאין שואלין בשלום אשה כלל מ"מ מותר לומר לה לאחר ברית מילה מזל טוב, שזוהי בכלל בקשת תפלה שיהיה לה למז"ט, וכן אומרים בשעת נשואין מז"ט לנשים עיין שם. הרי דאין זה בכלל שאילת שלום.

ומקשה ממה שכתב הפרי מגדים סימן תקנ"ד א"א סק"א, מובא במשנה ברורה דבתשעה באב אסור לומר צפרא דמרי טב עיין שם, ואף על גב דיש לומר דזהו ג"כ רק תפלה שיהא לו צפרא טבא ומ"מ אסור.

ומתריך: דכיון דנהוג עלמא לומר צפרא טבא לכל אחד ואף בלי סיבה מיוחדת, א"כ הו"ל ודאי רק שאילת שלום בעלמא, אבל מה שאומרים מזל טוב שאין זה אלא כשיש סיבה מיוחדת כגון שנולד לו בן או נשא אשה וכדומה, דאז ראוי להתפלל עליו שיהא למזל טוב, א"כ אין זה שאילת שלום בעלמא אלא תפלה ושרי, ומכל שכן כשאומר בהדיא שיהא למזל טוב, ועי' לקט יושר אור"ח ע"מ ק"י דלומר גוטא נאכט אינו שאילת שלום, ומ"מ התה"ד לא אמר.

וכן בהנהגות ופסקים הגרי"ח זוננפלד הלכות לויית המת ואבילות ס"ק י"ג כתב מותר לאחל "מזל טוב" לאבל אף בתוך השבעה, דאין זה בכלל שאילת שלום.

ובשו"ת הר צבי יורה דעה סימן ר"צ נשאל באנגליה יש מנהג שמאחלים לאבלים חיים ארוכים ונותנים להם יד. האם זה נחשב כשאילת שלום.

ומסיק: דזה שמאחלים לאבלים חיים ארוכים ונותנים להם יד אין זה נכלל באיסור של שאילת שלום וזה רק ברכה מהמנחם לאבל.

חולה הלוקח אקמול עם מים בתשעה באב

האם צריך לברך על המים דנהנה מהמים?

איתא בהליכות שלמה תשעה באב פרק ששה עשר ס"ק ג' חולה הזקוק לבלוע גלולה לרפואה ואינו יכול לבולה ללא לגימת מים, מותר לו לשתות מעט מים כפי צורך הבליעה, ואין צריך להניח בו דבר מר כמו ביום כיפור.

הנה בשו"ת שבט הלוי חלק י' סימן פ"ג נשאל מי שצריך לשתות מים בתשעה באב כדי לקחת כדור, האם מברך עליו "שהכל", דסוף סוף בודאי גם נהנה ממנו או לא.

ומסיק בשבט הלוי: היות כי השותה רק לשתות לבלוע הכדור אינו מברך, כל זמן שאין הוא רוצה להינות אין צריך לברך.

תגובות אפשר לשלוח

עד יום ב' בערב

להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א רח' תכלת מרדכי 4/15 רמת בית שמש

לברורים בכל עניני המערכת, בטל: 053-3166560

מייל: m0533166560@gmail.com

פקס: 077-4448278

